

Kehittämismallin itsearviointi

Hanke: Yhdessä aikuisuuteen – Elämässä Eteenpäin (YEE)-hanke, Kokonaisuus Innokylässä saman niminen. Verkkosoite: innokyla.fi/fi/kokonaisuus/yhdessa-aikuisuuteen-elamassa-eteenpain-yee

Päivämäärä: 29.3.2023 ja 15.5.2023

Arvioitsijat: Silva Sevola, Minna Kallinen, Timo Lunden, Niina Weckroth, Sarita Alarotu

Arvioinnin näkökulmat:

1. Malli ohjelmateoreettinen tarkastelu
2. Malli osallisuutta edistävänä toimintana / kokonaisuutena
3. Malli lupaavana käytäntönä

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

1. Mallin tarkastelu ohjelmateoreettisesti.

Lähteitä ja materiaali ohjelmateoreettiseen tarkasteluun: [Soveltaen: Sosiaalityön mallit Innokylässä](#) – sovellettu mallista: [etsivä sosiaalityö](#):

Kelan ja sosiaalitoimen yhteistoiminta aikuistumisen tukena

Toimintaympäristö ja toimijat	Resurssit	Ydinelementit	Mekanismi	Toimintamallin tulokset
<ul style="list-style-type: none"> •Kela •Lastensuojelun jälkihuolto •Aikuistuvat nuoret •Muut nuoren tukena toimivat henkilöt •Välimatka ja tekniset ratkaisut 	<ul style="list-style-type: none"> •Henkilöstö •Osaaminen •Aika •Tietotekniset välineet •Liikkumisen mahdollistaminen 	<ul style="list-style-type: none"> •Yksilökohtainen tuki ja palveluiden koordinointi sosiaalihuollon ammattihenkilön toteuttamana •Nuoren osallisuuden, toimijuuden ja vahvistaminen •Sovitut yhteistyörakenteet •Elämäntilannelahti isyys •Monialaisuus •Verkostomainen työote •Nuoren tukeminen tapaamisen aikana (läsnäolo tilanteessa) •Valmistautuminen •Tieto jatkosta tapaamisen jälkeen •Nivelvaiheissa tukeminen 	<ul style="list-style-type: none"> •Kohtaaminen, nuorilähtöinen tilannekuvan kartoittaminen ja suunnitelmasta sopiminen. •Luottamuksen synnyttäminen •Ehdoton asiakaslähtöisyys ja kunnioitus •Ymmärrys nuoren sijaishuoltotilasta, vaikeista kokemuksista (traumoista), erityisestä kohderyhmästä •Yhdessä oppiminen •Suunnitelmallisuus •Etupainotteisuus •Nuoren osallisuus ja tieto oikeuksista •Yksilöllisyys 	<ul style="list-style-type: none"> •Asiakasymmärryksen lisääntyminen •Nuori tietää saavansa apua •Nuori on tullut autetuksi – sovittu tuesta, palveluista ja niiden toteutumisesta •Tietoon perustuvan päätöksenteon edellytykset ovat hyvät •Yhteistyön vahvistuminen •Tietoisuus Kelan mahdollisuuksista lisääntynyt jälkihuollossa •Oikea-aikaisuus •Luottamus rakentuu kasvokkaisissa tilanteissa

SeAMK

SONet BOTNIA

LASTENSUOJELUN
KEHITTÄMISYHTEISÖ

Diakonissa-
laitos

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

2. OSALLISUUDEN ARVIOINTI

Mallin arviointi osallisuuden 24 apukysymyksen avulla. [Linkki Sokran osallisuuden materiaaleihin](#)

Osallisuus ja erilaiset osallisuutta lisäävät toimet voidaan sosiaali-, käyttäytymis- ja terveystieteelliseen tutkimukseen perustuen jaotella kolmeen osa-alueeseen:

[Osallisuus omassa elämässä](#)

Mahdollisuus elää omannäköistä elämää; mahdollisuus määrittellä, mihin toimintaan tai palveluun osallistuu.

[Osallisuus yhteisöissä ja vaikuttamisen prosesseissa](#)

Mahdollisuus kuulua itselle tärkeisiin ryhmiin ja yhteisöihin sekä vaikuttaa itselleen tärkeisiin asioihin; mahdollisuus saada tukea vaikuttamiseen

[Osallisuus yhteisestä hyvästä](#)

Mahdollisuus yhdessä tekemiseen; mahdollisuus päästä nauttimaan yhteisestä hyvästä ja osallistua yhteisen hyvän tuottamiseen ja jakamiseen. Yhteinen hyvä on toimintaa ja arvoja, josta seuraa arvostusta, kiitosta ja yhteyksiä muihin ihmisiin.

Kela-yhteistyökokeilu

Osallisuus omaan elämään toteutuu Kela-yhteistyössä, kun nuori voi itse määrittää yhdessä työntekijän kanssa omia läheis- ja tukiverkostoja, keitä kutsutaan nuoren yhteisönä ja tukiryhmänä mukaan neuvotteluun ja mitkä ovat hänelle ajankohtaisia ratkaistavia asioita. Omien talousasioiden käsittely yksilöllisesti edistää nuorten pärjäämistä arjessa ja auttaa oppimaan asioiden hoitoa.

Nuori voi vaikuttaa omien palveluiden lisäksi myös laajemmin palveluiden kehittämiseen, kun vuorovaikutus nuoren kanssa on avointa ja nuorelta pyydetään palautetta. Osallisuuden vahvistamisen kautta nuoren on myös helpompi sitoutua yhteistyössä asetettuihin tavoitteisiin. Kasvokkaiset tapaamiset ovat nuorten ja ammattilaisten palautteen mukaan olleet osallisuutta edistäviä. Puhelinkontaktin välityksellä keskustelu oli hankalin toteuttaa. Etäyhteyksin voidaan tapaamisia myös toteuttaa, kunhan käytössä on sopiva alusta ja nuoret saavat tarvittavaa tukea. Kokeilun aikana nuoret eivät olleet yksin etäyhteyden päässä vaan yhdessä lastensuojelun jälkihuollon työntekijän kanssa.

Tiedon lisääntyminen on koettu Kela-yhteistyön kokeilussa kaikkien osapuolten kannalta tärkeäksi. Tärkeää on ollut kohtaaminen ja päätösten saaminen inhimillisessä ajassa sekä vuorovaikutus. Kuten arviointikeskustelussa ja palautteessa on todettu ”Kela on saanut kasvot”.

SeAMK

SONet BOTNIA

LASTENSUOJELUN
KEHITTÄMISYHTEISÖ

Diakonissa-
laitos

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Kokeilun suunnittelussa, arvioinnissa ja seurannassa on ollut mukana kokemustaustainen asiantuntija. Ehdotamme kokeilun perusteella, että kokemustaustaisen asiantuntijan/asiantuntijoiden tulisi olla mukana kehittämistyössä jatkossakin ja nuorten kehittäjäryhmiä tulisi kuulla ja tukea osallistumaan kehittämistoimintaan. Nuorten osallisuutta tukevat palvelut vaativat ammattilaisten sujuvaa yhteistyötä ja haavoittuvassa asemassa olevan asiakasryhmän ja heidän oikeuksiensa tunnistamista esimerkiksi lastensuojelun jälkihuollossa.

LASTENSUOJELUN
KEHITTÄMISYHTEISÖ

Diakonissa-
laitos

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

3. MALLIN ARVIOINTI LUPAAVANA KÄYTÄNTÖNÄ

Sovellettu arviointitutkija Raija Lääpärin laatimasta hyvän käytännön arviointilomakkeesta, Euroopan sosiaalirahaston hankkeiden arviointiin 2015.

Mitä lupaavan käytännön ominaisuuksia, osa-alueita osallisuuden malli sisältää? Kirjaa taulukkoon havaitsemiasi/olettamiasi piirteitä mallissa.

Tunnuspiirre	Mallin tarkistuslista lupaavan käytännön näkökulmasta	Kyllä, miten	ei
Tarvelähtöisyys, kysyntälähtöisyys	Mallille on ilmennyt tarve hankkeen suunnitteluvaiheessa	Kyllä, nuorten taloustaitojen vahvistamisen tarve on noussut esiin. Myös ammattilaisten välinen yhteistyön ja tiedon tarve on nähty tärkeänä. Oikea-aikaisuus, ennakoiva nuorten tarpeiden tunnistaminen ja henkilökohtainen apu nuorelle, toimijuuden ja itsenäistymisen tukeminen.	
	Mallille on ilmennyt tarvetta hankkeen toteutusvaiheessa (esim. keskusteluissa kohderyhmän kanssa jne, kohderyhmä ehdottanut)	Kyllä, kokeiluun osallistuneiden palaute on ollut positiivista, sekä nuorten että ammattilaisten taholta. Ilman huoltajaa maahan alaikäisenä tulivat mukaan kesken kokeilun, myös tälle kohderyhmälle kokeilu oli hyödyllinen. Nuorten osalta toteutusvaiheessa nousi esiin mm. Kela-asioiden selkeytyminen keskustelun avulla.	
	Mallin tiimoilta on hyödynnetty olemassa olevaa tutkimustietoa	Ei systemaattisesti.	
	Mallille on kysyntää toteutettavassa hankkeessa (osallistujamäärät ovat täyttyneet)	Kyllä, tavoiteltu osallistujamäärä täyttyi. Kysyntää oli, kokeilu käynnistyi hiljakseen.	
	Mallia kohtaan tunnetaan/on tunnettu ulkopuolista mielenkiintoa	Kyllä, mallista on kiinnostuttu eri alueilla ja eri kohderyhmien parissa (ilman huoltajaa maahan alaikäisenä tulleet aikuistuvat nuoret)	

SeAMK

SONet BOTNIA

LASTENSUOJELUN
KEHITTÄMISYHTEISÖ

Diakonissa-
laitos

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

	Mallia esitellään/ on esitelty (kenelle, missä)	Kyllä, mallia on esitelty esimerkiksi YEE-hankkeen valtakunnallisissa tilaisuuksissa.	
Innovatiivisuus	Malli edustaa uudenlaista toimintaa paikkakunnalla, alueella, hanketoiminnassa (esim. uudenlaista yhteistyötä, uusia toimijoita jne)	Kyllä, kokeilussa viritettiin systemaattista yhteistyötä lastensuojelun jälkihuollon ja Kelan välille.	
	Mallin suunnittelussa on hyödynnetty muualla jo testattua ja arvioitua toimintamallia	Kyllä, erilaisia yhteistyömallien kokeiluja on toteutettu aiemmin eri toimijoiden välillä. Kelan erityispalvelu mallin taustalla.	
Toimivuus tuloksellisuus	Mallin hyvyttä, vaikuttavuutta on arvioitu jollakin mittarilla	Kyllä, palautetta on kerätty kokeilun aikana. Mallia on arvioitu SWOT analyysin avulla.	
	Merkitys, hyvyys, hyöty on arvioitu jotenkin muuten esimerkiksi, keskustelut, kyselyt, haastattelut	Kyllä, palautekysely ja haastattelut.	
Mallinnettavuus Tuotteistaminen	Mallia aiotaan palvelumuotoilla, tuotteistaa	Kyllä, malli on kuvattu Innokylään.	
Siirrettävyys ja levitettävyys	Malli on helposti siirrettävissä/levitettävissä. Se ei ole aikaan, paikkaan tms. sidottu	Kyllä, mallin voi ottaa käyttöön valtakunnallisesti. Etenkin mallin elementtejä voidaan hyödyntää matalalla kynnyksellä.	
	Sijoittumispaikkaa on alustavasti mietitty, mikä on todennäköisin paikka (kunta, järjestö, palvelujärjestelmä, oma emo-organisaatio, muu)	Kyllä, Kelan keskisessä vakuutuspiirissä voidaan hyödyntää mallia toistaiseksi.	

SeAMK

SONet BOTNIA

LASTENSUOJELUN
KEHITTÄMISYHTEISÖDiakonissa-
laitos

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto